

**Strategi- og handlingsplan Sør-Østerdal
interkommunale politiske råd (SØIPR)
2026–2027 (revidert 15.-16.1.2026)**

SAMMENDRAG

SØIPR skal samle Sør-Østerdals politiske kraft for å sikre nasjonalt gjennomslag innen beredskap, forsvar, energi, infrastruktur og kompetanse, gjennom langsiktig, samordnet og målrettet politisk påvirkning.

Innhold

FORORDET	1
INNLEDNING – BAKGRUNN OG STRATEGISK UTGANGSPUNKT.....	1
FORMÅL OG STRATEGISK AMBISJON	2
STRATEGISK ARBEIDSFORM I SØIPR	2
SØR-ØSTERDAL I NASJONAL KONTEKST	2
AMBISJON OM EN STERKERE NASJONAL POSISJON	3
OVERORDNEDE STRATEGISKE PRINSIPPER.....	3
STRATEGIHUSET.....	4
STRATEGISKE POLITIKKOMRÅDER.....	5
ENERGI (Innsatsområde 1).....	5
KOMPETANSE OG REKRUTTERING (Innsatsområde 2).....	6
SAMFUNNSSIKKERHET, TOTALBEREDSKAP OG FORSVAR (Innsatsområde 3)	7
INFRASTRUKTUR OG MOBILITET (Innsatsområde 4).....	8
SAMLET OVERSIKT OVER TILTAK 2026 - 2027	9
OVERSIKT OVER NETTVERK OG PROSJEKTER I REGIONEN	10

FORORDET

Sør-Østerdal interkommunale politiske råd (SØIPR) har i perioden 2024–2025 gjennomført et strategiarbeid for å styrke felles retning og samordning av samfunnsutviklingen i regionen. Med seks medlemskommuner – Elverum, Trysil, Åmot, Engerdal, Stor-Elvdal og Våler – og Innlandet fylkeskommune som nytt medlem fra 1. januar 2025, står regionen samlet og bedre rustet til å møte framtidens muligheter og utfordringer.

Sør-Østerdal er preget av store geografiske avstander, spredt bosetting og en demografisk utvikling som stiller økte krav til tjenesteyting, arbeidsmarked og rekruttering. Samtidig har regionen betydelige fortrinn: rike naturressurser, sterke forsvars- og beredskapsmiljøer, et betydelig kraftpotensial og nærhet til Sverige som gir muligheter for styrket grenseoverskridende samarbeid. Samlet gir dette et solid grunnlag for vekst og verdiskaping, forutsatt at ressursene utnyttes på en samordnet og målrettet måte.

For å spisse innsatsen og gi tydelig politisk retning har styret for SØIPR den 15. og 16. januar 2026 (strategiseminar) definert fire prioriterte politikkområder for perioden framover:

- **Energi**
- **Kompetanse og rekruttering**
- **Samfunnssikkerhet og beredskap**
- **Infrastruktur**

Disse politikkområdene danner grunnlaget for strategiens hovedmål og prioriterte aktiviteter. Strategien skal fungere som et felles arbeidsverktøy for kommunene, Innlandet fylkeskommune og regionens øvrige samarbeidspartnere, og bidra til bedre samordning, mer effektiv ressursbruk og tydeligere posisjonering av Sør-Østerdal i regional og nasjonal sammenheng.

Vår visjon og ambisjon er at Sør-Østerdal skal være en trygg og framtidsrettet region, der naturressurser, kompetanse og beredskap danner grunnlag for vekst og verdiskaping. Gjennom tett samarbeid mellom kommunene, fylkeskommunen, næringslivet og statlige aktører skal vi utløse aktiviteter som gir varige samfunnseffekter og bidrar til bærekraftig vekst, bosetting og utvikling i hele regionen.

Dette dokumentet er en revidert strategi for Sør-Østerdal-regionen, basert på strategisamlinger gjennomført i 2024, 2025 og 2026, samt videreutvikling av strategier, handlingsplaner og oppfølgingsdokumenter fra tidligere perioder. Strategien skal revideres årlig for å sikre at den til enhver tid reflekterer regionens behov, utviklingstrekk og ambisjonsnivå.

Leif Harald Walle Daglig leder
Sør-Østerdal interkommunale politiske råd (SØIPR)

INNLEDNING – BAKGRUNN OG STRATEGISK UTGANGSPUNKT

Sør-Østerdal-regionen omfatter kommunene Våler, Elverum, Åmot, Trysil, Engerdal og Stor-Elvdal, og utgjør et sammenhengende geografisk grenseområde mot Sverige av betydelig strategisk verdi for Norge og Norden.

Sør-Østerdal har et markant lavt befolkningstall i forhold til sitt store geografiske omfang, med om lag 40 000 innbyggere fordelt på ca. 10 600 km². Regionens befolkningstetthet er derfor lav, og bosettingen er spredt med store avstander mellom tettsteder, grender og enkeltbosteder. Elverum er den klart største kommunen og fungerer som regionalt sentrum for tjenester, utdanning og næringsliv, mens de øvrige kommunene har mer utpreget landsbygdbosetting og mindre befolkede arealer. Våler og Stor-Elvdal har spesielt lav tetthet, og mange innbyggere bor i små tettsteder eller i spredtbygde områder. Dette gir særskilte utfordringer for tilgang til tjenester, transport og arbeidsmarked, og understreker behovet for robuste, tilgjengelige løsninger i regional planlegging, infrastruktur og offentlig tjenestetilbud. Den lave tettheten påvirker også planleggingen av beredskap og samfunnssikkerhet, slik at både kommunale og regionale strategier må ta høyde for lange avstander og varierende tilgang til ressurser.

Regionen er kjennetegnet av omfattende skog- og fjellområder samt sentrale vassdrag, med Glomma og Trysilelva som historiske og strukturelle hovedårer. Disse har over tid muliggjort effektiv ressursutnyttelse og transport, og lagt grunnlaget for en robust skogbasert verdikjede med nasjonal betydning. Skogbruket, med tilhørende trelast-, trevare- og treforedlingsindustri, er fortsatt en sentral del av regional verdiskaping og forsyningsikkerhet.

Naturgrunnlaget har også muliggjort utviklingen av en konkurransedyktig reiselivsnæring med helårspotensial, der Trysil er en av landets viktigste vintersportsdestinasjoner. Reiselivet bidrar til sysselsetting, bosetting og regional attraktivitet, og har betydning langt utover regionens egne grenser.

Sør-Østerdal har i tillegg en særskilt rolle innen forsvar, beredskap og samfunnssikkerhet. Militær tilstedeværelse, øvings- og treningsområder samt tilknyttet infrastruktur gjør regionen til et sentralt element i nasjonal beredskap. Den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa forsterker betydningen av å videreutvikle og sikre disse funksjonene, herunder gjennom samordnet arealbruk, infrastruktur-investeringer og tilgang på relevant kompetanse. Økt forsvarssatsing forventes samtidig å gi varige ringvirkninger for lokalt, regionalt og nasjonalt næringsliv.

Befolkningsutvikling, arbeidsmarked og næringsstruktur er tett sammenvevd. Langsiktig nasjonal måloppnåelse innen beredskap, energi, verdiskaping og grønn omstilling forutsetter stabile og funksjonelle lokalsamfunn i regioner med strategisk betydning. Sør-Østerdal representerer i så måte en kritisk del av det nasjonale systemet.

Denne strategien bygger på vedtak og føringer fra strategisamlingen i Sør-Østerdal interkommunale politiske råd (SØIPR) 15.–16. januar 2026. Strategien tydeliggjør SØIPRs rolle som et politisk samordningsorgan og etablerer et felles strategisk veikart for perioden.

Sør-Østerdal skal posisjoneres som en region av avgjørende nasjonal betydning, særlig innen forsvar og beredskap, energi, infrastruktur og kompetanse. Regionens samlede ressurser, beliggenhet og funksjoner gir et betydelig potensial for å bidra til statlige mål knyttet til sikkerhet, verdiskaping og bærekraftig utvikling, og forutsetter tett og langsiktig samhandling mellom kommunene, regionale og statlige myndigheter.

FORMÅL OG STRATEGISK AMBISJON

Formålet med strategien er å samle Sør-Østerdals politiske kraft, redusere fragmentering og sikre reelt gjennomslag i nasjonale beslutningsprosesser. Strategien skal gjøre regionen til en tydeligere og mer relevant aktør overfor statlige myndigheter, og bidra til at Sør-Østerdal oppfattes som et område hvor Norge bør satse strategisk.

Strategien bygger på et bevisst valg om færre, men tydeligere prioriteringer. Disse prioriteringene skal ha høy politisk forpliktelse fra medlemmene og følges opp gjennom målrettet, langsiktig og koordinert påvirkningsarbeid.

STRATEGISK ARBEIDSFORM I SØIPR

Sør-Østerdal interkommunale politiske råd (SØIPR) skal arbeide strategisk og konsentrert innenfor følgende hovedgrep:

- målrettet politisk påvirkning og interessearbeid overfor statlige myndigheter
- utvikling av prosjektsamarbeid og strategiske partnerskap
- aktiv nettverksbygging mot nasjonale og regionale aktører
- samordnet kommunikasjon og tydelige, konsistente politiske posisjoner

Arbeidet skal være kunnskapsbasert, forankret i nasjonale mål og tydelig koblet til Norges behov og prioriteringer.

SØR-ØSTERDAL I NASJONAL KONTEKST

Sør-Østerdal har en strategisk betydning som går langt utover regionens størrelse. Regionen utgjør et sentralt bindeledd i Norges totalforsvar, transportstruktur og beredskap. Den øst-vestlige akse mot Sverige og Finland har fått økt betydning som følge av NATO-utvidelsen, og forsterker Sør-Østerdals rolle innen militær mobilitet, logistikk og grenseoverskridende samvirke.

Regionens samlede ressurser – innen infrastruktur, jernbane, energisystemer, skog- og bioressurser, samt militær tilstedeværelse – gjør Sør-Østerdal til en nøkkelregion for forsyningssikkerhet, beredskap og samfunnets samlede motstandskraft.

Den sikkerhetspolitiske utviklingen i Europa har tydeliggjort behovet for robuste regioner som kan understøtte både sivil og militær beredskap. Sør-Østerdal har særskilte forutsetninger for å fylle denne rollen, og bør anerkjennes som et strategisk satsingsområde i statlig politikk.

AMBISJON OM EN STERKERE NASJONAL POSISJON

Sør-Østerdal skal ta en tydeligere nasjonal posisjon ved å koble regionale prioriteringer direkte til Norges langsiktige behov innen beredskap, sikkerhet, transport, energi og verdiskaping. Regionen skal fremstå som:

- et strategisk viktig område for nasjonal og alliert beredskap
- en naturlig arena for statlige investeringer innen infrastruktur og samfunnssikkerhet
- en pålitelig samarbeidspartner for Forsvaret, næringslivet og kunnskapsmiljøene
- en region som leverer løsninger på nasjonale utfordringer, ikke bare lokale behov

Gjennom tydelige strategiområder, samlet politisk opptreden og langsiktig påvirkningsarbeid skal Sør-Østerdal posisjoneres som et område hvor statlig satsing gir høy nasjonal avkastning.

OVERORDNEDE STRATEGISKE PRINSIPPER

Strategien bygger på følgende prinsipper:

- færre prioriteringer – sterkere gjennomføring
- tydelig nasjonal relevans i alle saker
- forpliktende samarbeid med næringsliv, Forsvaret og kunnskapsmiljøer
- langsiktig, koordinert og profesjonell påvirkning av statlige beslutningsprosesser

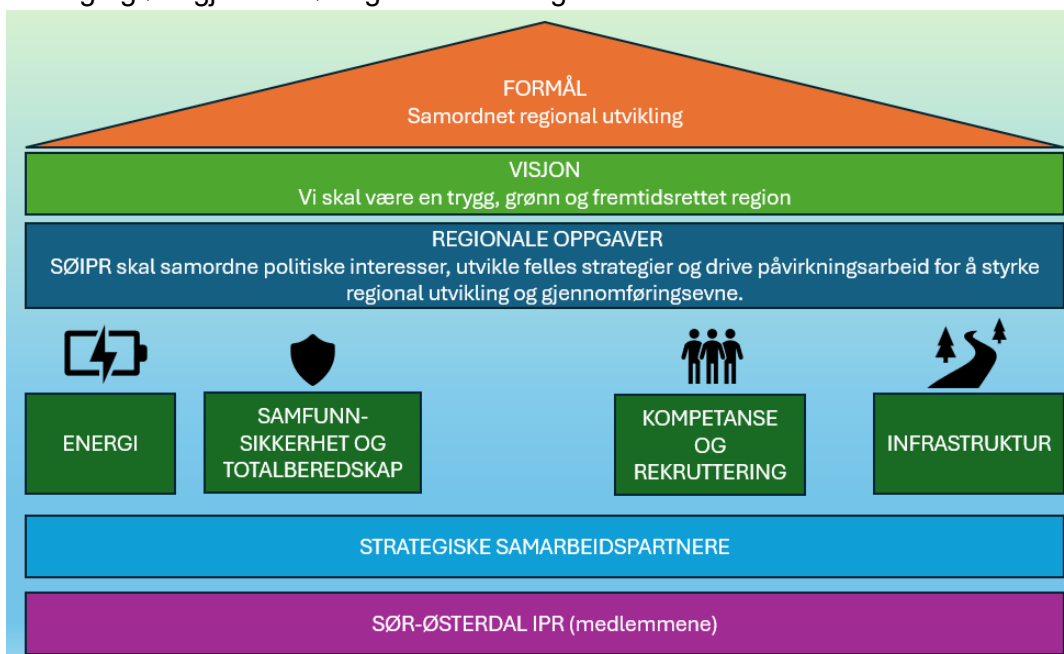
Disse prinsippene skal ligge til grunn for all politisk og strategisk virksomhet i SØIPR.

STRATEGIHUSET

Strategihuset er en helhetlig og pedagogisk visualisering av strategiplanen, og viser hvordan formål, prioriteringer og ansvar henger sammen i én samlet struktur. Hensikten med strategihuset er å tydeliggjøre sammenhengen mellom det overordnede samfunnsoppdraget og den praktiske gjennomføringen av strategien.

Øverst i strategihuset ligger formålet, slik det er fastsatt i samarbeidsavtalen. Formålet angir hvorfor samarbeidet eksisterer, og fungerer som det styrende utgangspunktet for all virksomhet og alle prioriteringer i Sør-Østerdal interkommunale samarbeid. Under formålet følger visjon og innsatsområder, som uttrykker den langsiktige ambisjonen for regionen og hvilke strategiske områder som skal prioriteres for å nå denne ambisjonen. Innsatsområdene konkretiserer formålet og gir strategisk retning for utviklingsarbeidet i regionen.

Videre i strategihuset ligger handlingsplanen, som oversetter strategi til praksis. Handlingsplanen beskriver konkrete tiltak, aktiviteter og prioriteringer som skal gjennomføres innenfor hvert innsatsområde, og gir grunnlag for målrettet og koordinert innsats mellom medlemmene. Nederst i strategihuset ligger medlemmenes ansvar. Dette fundamentet understreker at strategien forutsetter aktiv medvirkning, eierskap og forpliktelse fra deltakerkommunene og øvrige medlemmer. Medlemmenes ansvar handler både om politisk forankring, ressursbidrag og aktiv deltakelse i gjennomføring av tiltak. Samlet viser strategihuset hvordan Sør-Østerdal-regionen skal utvikles i tråd med formål, visjon, innsatsområder og handlingsplan, og hvordan ansvar og gjennomføring er forankret hos medlemmene. Strategihuset bidrar dermed til felles forståelse, tydelig retning og økt gjennomføringskraft i det regionale samarbeidet.

STRATEGISKE POLITIKKOMRÅDER

ENERGI (Innsatsområde 1)

- Energi som rammevilkår og vekstmotor

Energi er et kritisk rammevilkår for samfunnsutvikling og en sentral regional vekstmotor. Sør-Østerdal skal arbeide målrettet for **økt lokal anvendelse av energi produsert i regionen, tilstrekkelig nettkapasitet og utvikling av både energikrevende og energirelatert industri.**

Regionen skal opptre samlet i nasjonale energidebatter og støtte kraftutbygging som gir lokal verdiskaping og varige arbeidsplasser - og har lokal kommunal tilslutning. Ny energiteknologi, herunder små modulære kjernekraftverk (SMR), skal vurderes gjennom åpne, kunnskapsbaserte prosesser i samarbeid med nasjonale fag- og forskningsmiljøer.

Dette vil vi gjøre

- Etablere årlige møter med stortingsbenken for å påvirke nasjonal energipolitikk og rammevilkår for regionen.
- Samarbeide tett med Eidsiva Energi om utvikling av lokal energiproduksjon og økt bruk av energi i regionen, blant annet knyttet til industrietableringer.
- Synliggjøre Sør-Østerdals energipotensial og utviklingsmuligheter i nasjonale prosesser og arenaer.
- Drive målrettet påvirkningsarbeid overfor NVE og regjeringen for prioritering av nettkapasitet til regionen.

- Jobbe målrettet med kommunale incitament for økt lokal verdiskaping og kortere prosesser knyttet til etableringer

KOMPETANSE OG REKRUTTERING

(Innsatsområde 2)

-Kompetanse – tilgang, relevans og samspill

Mangelen på kompetanse er en av Sør-Østerdals største strukturelle utfordringer og en betydelig begrensning for videre nærings- og samfunnsutvikling. SØIPR skal ta en aktiv og samordnende rolle i arbeidet med å sikre regionen tilgang på relevant og kritisk kompetanse, gjennom tett samspill mellom næringsliv, Forsvaret og utdannings- og forskningsinstitusjoner. Arbeidet skal bygge videre på eksisterende satsinger og strukturer, herunder Bygdevekstavtalen, regionale fagskoletilbud, Science Park Elverum, industrinettverket 6 Kloke og regionalt kompetanseforum. Det skal legges til rette for livslang læring, desentraliserte og fleksible utdanningstilbud samt et mer målrettet og forpliktende samspill mellom utdanning og arbeidsliv.

Dette vil vi gjøre

- Støtte etablering og videreutvikling av Science Park Elverum som regional motor for kompetanseutvikling, innovasjon og samhandling mellom utdanning, næringsliv og offentlige aktører.
- Involvere Universitetet i Innlandet, med særlig vekt på Campusene, i utvikling av relevante utdanningstilbud og forsknings- og innovasjonssamarbeid for regionen.
- Følge opp videregående opplæring, fag- og yrkesutdanning og lærlingordninger i samarbeid

med fylkeskommunen og regionalt arbeidsliv.

- Arbeide for å sikre permanente og relevante fagskoletilbud i Sør-Østerdal, tilpasset regionens kompetansebehov.
- Videreutvikle hybel- og kollektivløsninger som bidrar til å gjøre regionen mer attraktiv for elever, studenter og lærlinger.
- Etablere partnerskap for desentraliserte og fleksible studietilbud i samarbeid med universiteter, høyskoler og fagskoler.

SAMFUNNSSIKKERHET, TOTALBEREDSKAP OG FORSVAR (Innsatsområde 3)

-Forsvar og beredskap – totalforsvar og regional robusthet

Sør-Østerdal skal utvikles som en nasjonal forsvars- og beredskapsregion. Regionens militære tilstedeværelse, helseressurser og infrastruktur gir et unikt grunnlag for totalforsvaret og nasjonal beredskap. Scandinavian Mountain Railway (Trysilbanen) skal forankres som et nordisk beredskaps- og forsvarsprosjekt, med betydning for mobilitet, forsyningssikkerhet og samarbeid over grensen til Sverige.

SØIPR skal styrke samordning, øvingsaktivitet og kompetanseutvikling i sivilt og militært beredskapssamarbeid, og sikre tydelig kobling mellom regionale infrastrukturprosjekter og nasjonale beredskapsbehov.

Dette vil vi gjøre

- Redusere grensehindre mot Sverige innen beredskap og operativ samhandling.
- Forankre Scandinavian Mountain Railway som nordisk beredskaps- og forsvarsprosjekt og delta inn i interreg – arbeid for beslutningsgrunnlag.
- Utnytte Forsvarets tilstedeværelse til sivile og militære synergier.
- Videreutvikle totalberedskap i kommuner og region.
- Tilrettelegge for rekruttskole, Brigade Sør, HV-stab og NOBHI.
- Etablere kommunalt beredskapsnettverk og arrangere Nordiske beredskapsdager i Elverum.
- Sikre ekstern finansiering til flerårig prosjekt for utvikling av

regionen som integrert forsvarsregion

INFRASTRUKTUR OG MOBILITET

(Innsatsområde 4)

-Infrastruktur – robusthet og nasjonal rolle

Robust og framtidsrettet infrastruktur er en forutsetning for at Sør-Østerdal skal fylle sin nasjonale rolle som transport- og beredskapsregion. Regionens hovedveier, jernbaner, broer og digitale systemer utgjør kritiske flaskehalser som påvirker mobilitet, forsynings-sikkerhet og samfunnssikkerhet. Riksveg 3 er en hovedtransportåre av nasjonal betydning og må prioriteres i Nasjonal transportplan.

Videre er vedlikehold og oppgradering av fylkesveger og bruer, samt elektrifisering og kapasitetsøkning på Røros- og Solørbanen, avgjørende for å redusere sårbarhet og styrke regionens bidrag til totalforsvar og nasjonal beredskap.

Gjennom strategiske grep skal SØIPR sikre at all infrastrukturpolitikk i regionen bygger på beredskap, forsvar og samfunnssikkerhet. Dette innebærer aktiv påvirkning av nasjonale planer, samordning av regionale prioriteringer og utvikling av konkrete prosjekter som øker transportkapasitet, sikkerhet og regional mobilitet.

Dette vil vi gjøre

- Redusere vedlikeholdsetterslep på fylkesveier og bruer for å sikre trygg, pålitelig og robust transport.
- Fremme elektrifisering og kapasitetsøkning på Røros- og Solørbanen for bærekraftig og effektiv jernbanetransport.
- Sikre full mobildekning i hele regionen som en forutsetning for

samfunnssikkerhet og digital beredskap.

- Utarbeide felles prioriteringsliste for fylkesveier og bruer, som grunnlag for koordinert innsats og finansiering.
- Følge opp ATP Elverum og andre regionale transportprosjekter for å styrke lokal mobilitet og beredskap.
- Påvirke Nasjonal transportplan for å sikre at Sør-Østerdals strategiske betydning blir tydelig ivaretatt.
- Bidra til realisering av Scandinavian Mountain Railway, blant annet gjennom deltakelse i Interreg-prosjekter og samarbeid med nasjonale og nordiske aktører.

SAMLET OVERSIKT OVER TILTAK 2026 - 2027

Innsatsområde 1 ENERGI	
TILTAK	RESSURS
1.Sikre felles politisk kommunikasjon og synliggjøring av regionens energipotensial og nasjonale betydning	
2. Samordnet politisk påvirkning mot beslutningstakere for økt nettkapasitet og kraftutbygging	
3. Bruke LVK, USS, LNVK og Naturressurs-kommunene aktivt i energispørsmål og påvirkningsarbeid	
4. Regionen skal aktivt jobbe for å få flere representanter inn i aktuelle styre og utvalg for å påvirke beslutninger som støtter opp om strategimålet	Eier – kommunene
5. Initiere og dele kunnskaps-baserte vurderinger av ny energiteknologi i samarbeid med nasjonale fagmiljøer.	
6. Jobbe målrettet med kommunale incitament for økt lokal verdiskaping og kortere prosesser knyttet til etableringer	
Innsatsområde 2 KOMPETANSE OG REKRUTTERING	
TILTAK	ANSVAR
1.Videreutvikle regionalt kompetanseforum som en strategisk samhandlingsarena mellom kommuner, næringsliv og utdanningsinstitusjoner	SØIPR
2.Overføre erfaringer fra Bygdevekstavtalen til varige strukturer med dokumenterbare effekter	PL + avtalekommuner
3. Bidra til etablering av Science Park Elverum som regional innovasjons og kompetansemotor	SØIPR
4. Aktivt politisk påvirkning for styrkede utdanningstilbud i regionen, inkludert videregående opplæring, læringer, fagskole og desentraliserte studier ved INN.	SØIPR
Innsatsområde 3 SAMFUNNSSIKKERHET, TOTALBEREDSKAP OG FORSVAR	
TILTAK	ANSVAR
1.Samordnet politisk påvirkning for økt militær tilstedeværelse og etableringer, herunder rekruttskole, Brigade sør og støttefunksjoner.	
2.Forankre Scandinavian Mountain Railway som nasjonalt beredskaps – og forsvarsprosjekt.	Svensk/norsk prosjekt
3.Etablere regionalt beredskapsnettverk og gjennomføre felles øvelser i samarbeid med Statsforvalter, Forsvaret og samvirkeaktører.	Lead Ass.KD Elverum
4.Videreutvikle Elverum sykehus som regionalt og nasjonalt beredskapsnav med akutfunksjoner og luftambulanse	
5. Kartlegge og styrke sivil beredskap og selvforsyning, herunder evakueringskapasitet, mat og medisinforsyning	
Innsatsområde 4 INFRASTRUKTUR OG MOBILITET	
TILTAK	ANSVAR
1.Prioritere RV3 som nasjonal hoved-transportåre i NTP for beredskap, sivile og militære behov	Vegforum RV3
2.Arbeide for reduksjon av vedlikeholdsetterslep på fylkesveger og bruer i regionen.	
3.Påvirke fremdrift i elektrifisering og kapasitetsøkning på Røros og Solørbanen inkludert nye togsett.	
4.Styrke intern mobilitet og bo – og arbeidsmarkeder gjennom bedre kollektivtilbud og mer fleksible transportløsninger.	
5.Sikre full mobil og bredbåndsdekning i hele regionen i samarbeid med Nkom og IFK.	

OVERSIKT OVER NETTVERK OG PROSJEKTER I REGIONEN

Regionale nettverk og samarbeid:	Prosjekter i regionen:
Ordførernettverk	Fagskole i SØ – regionen
Kommunedirektør nettverk	Industrinettverket 6Kloke
Næringssjefnettverk	Bygdevekstavtalen
Kultursjefnettverk	Grensekomiteen Innlandet – Dalarna
Oppvekstnettverk Grensekomiteen Innlandet – Dalarna	Scandinavian Mountain Railway
Regionalt kompetanseforum	Jordbruksnettverk (forprosjekt 2025 – hovedprosjekt 2026?)
Vegforum RV3	
Jernbaneforum Røros og Solørbanen	Science Park Elverum
	NOBHI (Norsk senter for beredskap og helseindustri)
	Regionale ungdoms-satsninger Skoleprosjekt 10.kl. (Forsvarsforeningene)

Innlandet
fylkeskommune

Stor-Elvdal
kommune

Engerdal kommune
helt naturlig

Våler
kommune

ELVERUM
KOMMUNE

Åmot kommune

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran